

428

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 marca 2011 r.

w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011—2016

Na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011—2016, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 66, poz. 469 i Nr 120, poz. 826, z 2007 r. Nr 7, poz. 48 i Nr 82, poz. 558, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 63, poz. 520, Nr 92, poz. 753 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 143, poz. 962, Nr 213, poz. 1396 i Nr 228, poz. 1486 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322.

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006—2010 (Dz. U. Nr 143, poz. 1033), które utraciło moc z dniem 31 grudnia 2010 r.

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 22 marca 2011 r. (poz. 428)

KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2011—2016

CEL OGÓLNY KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2011—2016:

OGRANICZENIE UŻYWANIA NARKOTYKÓW I ZWIĄZANYCH Z TYM PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH

Cel ogólny Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011—2016 realizowany będzie w pięciu obszarach:

— Profilaktyka	str. 4811
— Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna	str. 4818
— Ograniczenie podaży	str. 4824
— Współpraca międzynarodowa	str. 4834
— Badania i monitoring	str. 4837

Dla każdego z pięciu obszarów działań sformułowano cel główny, którego osiągnięcie przyczyni się do zrealizowania założonego celu ogólnego.

PROFILAKTYKA

CEL GŁÓWNY: ZMNIJSZENIE POPYTU NA NARKOTYKI W SPOŁECZEŃSTWIE POLSKIM

Wskaźniki monitoringu:

- rozpowszechnienie używania narkotyków wśród uczniów w różnych grupach wiekowych,
- rozpowszechnienie używania narkotyków w populacji generalnej w wieku powyżej 16. roku życia.

KIERUNKI I RODZAJE DZIAŁAŃ PRZEWDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ RESORTY I PODMIOTY WŁAŚCIWE DO PODEJMOWANIA OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PROFILAKTYKI NARKOMANII

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

KIERUNEK 1: WZMACNIANIE POSTAW SPOŁECZNYCH SPRZYJAJĄCYCH OGRANICZANIU UŻYWANIA NARKOTYKÓW W POPULACJI OGÓLNEJ

Wyniki badań wskazują, że w opinii dorosłych Polaków problem narkomanii nie należy do najważniejszych problemów społecznych. Jednak większość dostrzega ryzyko szkód związane z używaniem substancji psychoaktywnych, a także posiada świadomość szczególnego zagrożenia młodzieży narkotykami. Ponadto większość społeczeństwa powyżej 16. roku życia nie wyraża przyzwolenia na używanie narkotyków oraz ich legalizację. Wzmacnianie wymienionych postaw poprzez edukację publiczną dotyczącą konsekwencji prawnych, zdrowotnych i społecznych używania narkotyków sprzyja zmniejszeniu popytu na narkotyki.

Wskaźniki monitoringu:

- odsetek osób w populacji generalnej uznających narkotyki za szkodliwe dla zdrowia.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Prowadzenie internetowych portali edukacyjnych na temat problemu narkotyków i narkomanii adresowanych do: młodzieży, profesjonalistów, rodziców

Wskaźniki monitoringu:

- liczba portali prowadzonych w danym roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.2. Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu, propagujących postawy abstynenckie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz informujących o ryzyku związanym z używaniem narkotyków i środków zastępczych

Wskaźniki monitoringu:

- przeprowadzenie co najmniej jednej kampanii raz na 3 lata.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektorat Sanitarny.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.3. Opracowanie, wydanie i upowszechnienie publikacji na temat ryzyka używania narkotyków kierowanych do różnych grup docelowych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba publikacji i ich nakład w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, oświaty i wychowania, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Żandarmeria Wojskowa, Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.4. Opracowanie założeń i metod wdrożenia programów uniwersalnej profilaktyki narkomanii w miejscu pracy

Wskaźniki monitoringu:

– opracowane modelowe programy profilaktyki narkomanii w miejscu pracy.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, transportu, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centralny Instytut Ochrony Pracy, inne jednostki organizacyjne wskazane przez właściwych ministrów w toku uzgodnień.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014 – opracowanie założeń i metod wdrożenia modelowych programów uniwersalnej profilaktyki w miejscu pracy; 2015, 2016 – wdrożenie modelowych programów.

KIERUNEK 2: ZMNIEJSZENIE ROZPOWSZECHNIENIA INICJACJI UŻYWANIA ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH I ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH WŚRÓD MŁODYCH POLAKÓW

Wyniki ostatnich badań ogólnopolskich wskazują na stabilizację lub nawet spadek problemu używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej. Jednak nadal znaczna część młodzieży podejmuje inicjację narkotykową. Dane wskazują, że 16% badanej młodzieży (15–16 lat) deklaruowało jednorazowy kontakt z marihuaną i haszyszem, a 4% przyznało się do co najmniej jednorazowego użycia amfetaminy (ESPAD 2007). Utrzymanie trendu spadkowego jest pożądanym kierunkiem działań polskiej polityki narkotykowej. Do osiągnięcia zakładanego celu konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości młodzieży i rodzin, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych chroniących przed używaniem narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

– współczynnik podejmowania inicjacji narkotykowej wśród osób w wieku do 25. roku życia.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Upowszechnianie koncepcji tworzenia Szkół Promujących Zdrowie w ramach europejskiego projektu Szkoły dla Zdrowia Europy (SHE)

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkół, które zgłosiły akces do krajowej sieci Szkół Promujących Zdrowie w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba szkół działających w ramach sieci Szkół Promujących Zdrowie w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba szkół, które uzyskały krajowy lub wojewódzki certyfikat szkoły promującej zdrowie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.2. Zapewnienie warunków do prowadzenia wysokiej jakości edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia i profilaktyki, zgodnie z nową podstawą programową wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

Wskaźniki monitoringu:

- liczba lub odsetek przedszkoli prowadzących zajęcia z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba lub odsetek szkół prowadzących zajęcia z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba materiałów pomocniczych dotyczących promocji zdrowia i profilaktyki powstałych z inicjatywy lub przy współudziale Ministerstwa Edukacji Narodowej w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: jednostki organizacyjne wskazane przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.3. Wspieranie wdrożenia i upowszechnienia w szkołach podstawowych programów profilaktyki uniwersalnej opartych na naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji (Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Wskaźniki monitoringu:

- liczba lub odsetek szkół podstawowych, w których realizowano ww. programy w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeszkolonych trenerów i realizatorów programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- wykaz programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.4. Wspieranie adaptacji, wdrożenia i upowszechnienia programów profilaktyki uniwersalnej opartych na naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności w szkołach gimnazjalnych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba lub odsetek gimnazjów, w których zrealizowano ww. programy w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeszkolonych trenerów i realizatorów programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- wykaz programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: oświaty i wychowania, zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (adaptacja, szkolenia), Ośrodek Rozwoju Edukacji (adaptacja, szkolenie, wdrożenie).

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.5. Wspieranie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i nauczycieli

Wskaźniki monitoringu:

- liczba przeszkolonych trenerów i realizatorów programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: oświaty i wychowania, zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (w szczególności w zakresie programów pilotażowych i nowatorskich), Instytut Psychiatrii i Neurologii, Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 3: ZMNIEJSZENIE ROZPOWSZECHNIENIA UŻYWANIA ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH I ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Grupami szczególnie narażonymi na używanie substancji psychoaktywnych są m.in. dzieci i młodzież pozostająca bez opieki rodzicielskiej, „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, a także młodzież z zaburzeniami zachowania oraz koncentracji i uwagi. Zgodnie z wynikami badań (MŁODZIEŻ, CBOS 2008) 15% uczniów użyło przynajmniej jeden raz jakiegokolwiek środka odurzającego w okresie ostatniego roku przed badaniem.

Grupy młodzieży zagrożonej wymagają szczególnych oddziaływań profilaktycznych prowadzących do zmiany stylu życia i zaprzestania używania narkotyków, w szczególności działań zwiększających wiedzę na temat skutków używania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych, kształtujących przekonania normatywne i postawy prozdrowotne, a także zmniejszających deficyty umiejętności psychospołecznych.

Wskaźniki monitoringu:

- odsetek uczniów III klas gimnazjów i II klas szkół ponadgimnazjalnych, używających środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych w czasie ostatnich 12 miesięcy (wyniki badań szkolnych),
- odsetek młodzieży w wieku 15–25 lat używającej środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych w czasie ostatnich 12 miesięcy (wyniki badań populacji generalnej).

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Prowadzenie działań profilaktyki selektywnej za pośrednictwem Internetu (np. poradnia internetowa)

Wskaźniki monitoringu:

- liczba kontaktów z poradnią w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba udzielonych porad w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.2. Prowadzenie działalności informacyjnej i poradnictwa w ramach Ogólnopolskiego Telefonu Zaufania

Wskaźniki monitoringu:

- liczba porad udzielonych przez Telefon Zaufania w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.3. Wspieranie programów profilaktyki selektywnej w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt ze środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i środkami zastępczymi (np. kluby, dyskoteki, imprezy masowe)

Wskaźniki monitoringu:

- liczba zrealizowanych programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.4. Wdrażanie i wspieranie programów profilaktyki selektywnej i wskazującej, w szczególności dla: dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także ich rodziców

Wskaźniki monitoringu:

- liczba zrealizowanych programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców programów wspieranych przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii zrealizowanych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba uczniów korzystających z usług poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym z terapii dla zagrożonych uzależnieniem,
- liczba lub odsetek uczniów, w stosunku do których realizuje się indywidualne działania edukacyjno-terapeutyczne w oparciu o orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane z uwagi na: zagrożenie niedostosowaniem społecznym, zagrożenie uzależnieniem, zaburzenia zachowania.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.5. Upowszechnienie programów wczesnej interwencji opartych na naukowych podstawach lub potwierdzonej skuteczności, adresowanych do okazjonalnych użytkowników narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

- liczba przeszkolonych realizatorów programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców zrealizowanych programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.6. Prowadzenie i wspieranie programów i działań profilaktyki selektywnej i wskazującej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i placówkach resocjalizacyjnych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba programów profilaktyki selektywnej i wskazującej w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców programów i działań profilaktyki selektywnej i wskazującej w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- odsetek placówek, w których są prowadzone programy i działania profilaktyki selektywnej i wskazującej w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: oświaty i wychowania, rodziny, Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: jednostki organizacyjne wskazane przez właściwych ministrów.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 4: POPRAWA JAKOŚCI SYSTEMU ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Wnioski z wielu badań naukowych wskazują, że jeśli działania na rzecz zapobiegania narkomanii mają być skuteczne, muszą wykorzystywać współczesną wiedzę na temat czynników chroniących, czynników ryzyka oraz modeli teoretycznych wyjaśniających zjawisko inicjacji narkotykowej i rozwijania się problemowego wzoru używania substancji psychoaktywnych.

Dorobek naukowy w dziedzinie profilaktyki jest bogaty, a jednocześnie wiedza z tego obszaru nie jest dostatecznie wykorzystywana. Z tego powodu kluczową rolę odgrywa właściwe przygotowanie realizatorów programów profilaktycznych, systematyczna ewaluacja oraz upowszechnianie programów o zweryfikowanej w badaniach jakości.

Wskaźniki monitoringu:

- wyniki badań jakościowych wybranych programów profilaktycznych.

RODZAJE DZIAŁAŃ

4.1. Opracowanie i implementacja planu działania w zakresie profilaktyki narkomanii dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach systemu oświaty

Wskaźniki monitoringu:

- opracowany plan działania w bieżącym roku,
- wdrożony plan działania w bieżącym roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.2. Wdrożenie procedur rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego

Wskaźniki monitoringu:

- liczba i wykaz programów, które uzyskały rekomendację w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, Instytutem Psychiatrii i Neurologii, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.3. Prowadzenie szkoleń na temat konstruowania programów profilaktycznych i ewaluacji

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.4. Wspieranie ewaluacji programów profilaktycznych w ramach systemu rekomendacji

Wskaźniki monitoringu:

- liczba programów, które uzyskały wsparcie w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.5. Wdrożenie systemu wsparcia psychologicznego dla nauczycieli – w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia

Wskaźniki monitoringu:

- liczba materiałów merytorycznych i metodycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeszkolonych liderów/instruktorów/superwizorów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.6. Opublikowanie i rozpowszechnienie podręczników i innych publikacji z obszaru profilaktyki narkomanii, adresowanych do realizatorów programów profilaktycznych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba i wykaz tytułów i wielkość nakładu w bieżącym roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE PROFILAKTYKI

KIERUNEK 1: WSPIERANIE ROZWOJU PROGRAMÓW PROFILAKTYKI UNIWERSALNEJ, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- wspieranie programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, w szczególności programów, które uzyskały rekomendację Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Ministerstwa Edukacji Narodowej lub Instytutu Psychiatrii i Neurologii,
- wspieranie programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców,
- rozwój i wsparcie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży.

Wskaźniki monitoringu:

- wydatki jednostek samorządu terytorialnego na realizację programów profilaktyki uniwersalnej w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba szkół oraz innych placówek systemu oświaty, w których są realizowane programy profilaktyki uniwersalnej finansowane przez jednostki samorządu terytorialnego w bieżącym roku/w poprzednim roku,

- wykaz programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, wspieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, i liczba ich odbiorców,
- liczba osób objętych programami profilaktyki uniwersalnej w systemie oświaty w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba jednostek samorządu terytorialnego wspierających rozwój programów profilaktyki uniwersalnej w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNEK 2: WSPIERANIE ROZWOJU PROGRAMÓW PROFILAKTYKI SELEKTYWNEJ I WSKAZUJĄCEJ, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- wspieranie działalności profilaktyczno-wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,
- wspieranie programów wczesnej interwencji, m.in. FreD oraz Szkolna Interwencja Profilaktyczna, adresowanych do młodzieży używającej eksperymentalnie lub okazjonalnie środków odurzających,
- wspieranie programów profilaktyki selektywnej w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy masowe),
- wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- wspieranie programów obozów profilaktycznych,
- wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wskaźniki monitoringu:

- wydatki jednostek samorządu terytorialnego na realizację programów profilaktyki selektywnej i wskazującej w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób objętych programami profilaktyki selektywnej i wskazującej w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób, które skorzystały z pomocy psychologicznej i prawnej w związku z występowaniem problemu narkomanii w rodzinie w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba jednostek samorządu terytorialnego wspierających rozwój programów profilaktyki selektywnej i wskazującej w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób objętych programami rekomendowanymi przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii lub Ministerstwo Edukacji Narodowej w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNEK 3: PODNIESIENIE POZIOMU WIEDZY SPOŁECZEŃSTWA NA TEMAT PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UŻYCIEM SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH I MOŻLIWOŚCI ZAPOBIEGANIA ZJAWISKU, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- opracowanie i upowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych,
- współpracę z mediami.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz liczba jednostek samorządu terytorialnego w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba jednostek samorządu terytorialnego wspierających i realizujących kampanie edukacyjne w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba artykułów, komunikatów w mediach, konferencji prasowych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNEK 4: PODNOSZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNĄ, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- wspieranie szkoleń na temat konstruowania programów profilaktycznych, opartych na podstawach naukowych,
- wspieranie szkoleń rozwijających umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych,

- wspieranie szkoleń w zakresie profilaktyki narkomanii, adresowanych do pracowników, w szczególności pomocy społecznej, policji, straży miejskiej,
- wspieranie superwizji osób realizujących działania profilaktyczne.

Wskaźniki monitoringu:

- nakłady finansowe poniesione na wsparcie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba szkoleń na temat konstruowania programów profilaktycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach na temat konstruowania programów profilaktycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba szkoleń rozwijających umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach rozwijających umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

LECZENIE, REHABILITACJA, OGRANICZANIE SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJA SPOŁECZNA

CEL GŁÓWNY: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB UŻYWAJĄCYCH NARKOTYKÓW SZKODLIWIE I OSÓB UZALEŻNIONYCH

Wskaźniki monitoringu:

- liczba lub odsetek osób zgłaszających się na leczenie,
- liczba osób uczestniczących w programach redukcji szkód,
- odsetek osób bezdomnych wśród osób leczonych,
- odsetek osób bezrobotnych wśród osób leczonych.

KIERUNKI I RODZAJE DZIAŁAŃ PRZEWDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ RESORTY I PODMIOTY WŁAŚCIWE DO PODEJMOWANIA OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE LECZENIA, REHABILITACJI, OGRANICZANIA SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJI SPOŁECZNEJ

KIERUNKI DZIAŁAŃ

KIERUNEK 1: ZMNIEJSZENIE LICZBY OSÓB UŻYWAJĄCYCH NARKOTYKÓW SZKODLIWIE I UZALEŻNIONYCH, KTÓRE PRZERWAŁY PROCES LECZENIA

Wyniki badań dotyczących oceny systemu leczenia osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w Polsce (Ocena systemu leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w Polsce, IPIŃ, 2006) wskazują, że w placówkach ukierunkowanych na osiągnięcie abstynencji, niezależnie od trybu udzielania świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnie, stacjonarnie), leczenie kończy średnio 40% pacjentów. Prawdopodobieństwo utrzymania poprawy stanu zdrowia i funkcjonowania społecznego jest tym większe, im dłużej pacjent pozostaje w systemie opieki i leczenia. W przypadku możliwości kontynuowania leczenia w programach postrehabilitacyjnych pobyt w placówce leczniczej nie powinien trwać dłużej niż 12 miesięcy, zaś w przypadku braku takiej możliwości pobyt z konieczności jest dłuższy. Biorąc pod uwagę występowanie pozytywnej korelacji pomiędzy długością pobytu w placówce leczenia uzależnień a osiąganymi rezultatami, należy dołożyć wszelkich starań, aby poprawić wskaźnik retencji w polskich placówkach leczenia osób uzależnionych od narkotyków. Na poprawę wskaźników retencji wpływ mają między innymi takie czynniki, jak diagnoza potrzeb pacjentów oraz odpowiednie dostosowanie oferty leczniczej do ich potrzeb. Zróżnicowana oferta lecznicza powinna opierać się na metodach i podejściach o zweryfikowanej w badaniach naukowych skuteczności.

Wskaźniki monitoringu:

- odsetek leczonych przerywających terapię w placówkach stacjonarnych.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Upowszechnianie standardów dobrej praktyki w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych w trybie ambulatoryjnym i stacjonarnym

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń zawierających moduł dotyczący standardów dobrej praktyki w bieżącym roku/w poprzednim roku,

- liczba uczestników szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba placówek ambulatoryjnych i stacjonarnych, które otrzymały informację na temat standardów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, podmioty realizujące szkolenia w dziedzinie uzależnień na mocy rekomendacji przyznanej przez Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.2. Opracowanie, wydanie i upowszechnienie podręczników na temat metod leczenia osób uzależnionych od narkotyków o udokumentowanej skuteczności

Wskaźniki monitoringu:

- liczba wydanych publikacji,
- nakład wydanych publikacji.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.3. Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników placówek ambulatoryjnych i stacjonarnych w zakresie metod leczenia o udokumentowanej skuteczności (m.in. wywiadu motywacyjnego, psychoterapii poznawczo-behawioralnej, leczenia substytucyjnego, ograniczania szkód zdrowotnych)

Wskaźniki monitoringu:

- liczba przeszkolonych pracowników w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeprowadzonych szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.4. Zwiększenie nakładów finansowych Narodowego Funduszu Zdrowia, przeznaczonych na świadczenia zdrowotne udzielane w ambulatoryjnych placówkach leczenia uzależnienia

Wskaźniki monitoringu:

- stosunek wysokości nakładów przeznaczonych na leczenie ambulatoryjne w danym roku do wysokości nakładów w 2010 r.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Narodowy Fundusz Zdrowia.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.5. Wdrożenie procedury akredytacyjnej placówek leczenia uzależnienia od substancji psychoaktywnych, zaakceptowanej przez Radę Akredytacyjną działającą przy Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia

Wskaźniki monitoringu:

- liczba placówek ubiegających się o akredytację w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba placówek, które uzyskały akredytację w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.6. Opracowanie i włączenie zagadnień dotyczących praw pacjenta do programów szkoleń w dziedzinie uzależnień, realizowanych przez podmioty posiadające rekomendację Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- nakład publikacji zawierającej zagadnienia dotyczące praw pacjenta,
- liczba programów szkoleń certyfikowanych zawierających zagadnienia dotyczące praw pacjenta w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, podmioty realizujące szkolenia w dziedzinie uzależnień na mocy rekomendacji przyznanej przez Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.7. Upowszechnienie informacji dotyczących praw pacjenta, m.in. przez Internet oraz materiały informacyjno-edukacyjne adresowane do pacjentów i realizatorów programów

Wskaźniki monitoringu:

- funkcjonująca strona dotycząca praw pacjenta,
- liczba odwiedzin strony w danym roku,
- nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 2: POPRAWA STANU ZDROWIA OSÓB UŻYWAJĄCYCH SZKODLIWIE I OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW

Zgodnie z wynikami badań szacowana liczba osób używających narkotyków problemowo w Polsce wynosi pomiędzy 100 tys. a 125 tys. (IPiN, 2007). Najpoważniejsze zagrożenia zdrowotne obejmują: ryzyko zakażenia żółtaczką typu B i C, HIV, gruźlicą oraz ryzyko przedawkowania narkotyku. Rozszerzenie zakresu działań zorientowanych na ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych oraz podniesienie kompetencji zawodowych realizatorów przyczynią się do poprawy stanu zdrowia osób szkodliwie używających narkotyków i uzależnionych.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba osób zgłaszających się na leczenie w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uczestniczących w programach redukcji szkód w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba i odsetek osób używających narkotyków szkodliwie i osób uzależnionych zakażonych HCV/HIV w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uzależnionych od narkotyków objętych terapią antyretrowirusową w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uzależnionych objętych szczepieniami przeciw HBV w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uzależnionych korzystających z leczenia substytucyjnego w bieżącym roku/w poprzednim roku.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Opracowanie pakietu edukacyjnego w zakresie problematyki narkomanii dla personelu podstawowej opieki zdrowotnej i prowadzenie szkoleń

Wskaźniki monitoringu:

- opracowany pakiet edukacyjny,
- liczba przeszkolonych osób w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeprowadzonych szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego (prowadzenie szkoleń i współpraca w opracowaniu pakietu edukacyjnego), Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (współpraca w opracowaniu pakietu).

Termin realizacji: 2011, 2012 – opracowanie pakietu; 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 – szkolenia.

2.2. Wspieranie programów ograniczania szkód zdrowotnych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba programów ograniczania szkód zdrowotnych, które otrzymały wsparcie w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba uczestników programów ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.3. Prowadzenie szkoleń dotyczących leczenia substytucyjnego dla organizacji pozarządowych, zakładów opieki zdrowotnej, jednostek penitencjarnych oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego

Wskaźniki monitoringu:

- liczba przeszkolonych osób w poszczególnych grupach docelowych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeprowadzonych szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia, Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centralny Zarząd Służby Więziennej, jednostki organizacyjne wskazane przez właściwego ministra.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.4. Zapewnienie dostępu do leczenia substytucyjnego we wszystkich województwach dla co najmniej 25% osób uzależnionych od opiatów przez zwiększenie liczby programów i zapewnienie odpowiednich środków finansowych w planie finansowym Narodowego Funduszu Zdrowia

Wskaźniki monitoringu:

- stosunek wysokości nakładów przeznaczonych na leczenie substytucyjne w danym roku do wysokości nakładów w 2010 r.,
- liczba i odsetek osób objętych leczeniem substytucyjnym w poszczególnych województwach w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Narodowy Fundusz Zdrowia.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.5. Zwiększenie dostępności do programów leczenia chorób zakaźnych, w szczególności spowodowanych zakażeniem HIV, HCV

Wskaźniki monitoringu:

- liczba osób używających narkotyków, które wykonały testy w kierunku zakażenia HCV w bieżącym okresie/w poprzednim okresie,
- liczba osób używających narkotyków, które wykonały testy w kierunku zakażenia HIV w bieżącym okresie/w poprzednim okresie,
- liczba placówek wykonujących testy w kierunku zakażenia HIV w bieżącym okresie/w poprzednim okresie,
- liczba osób zakażonych HIV w związku z używaniem narkotyków, objętych leczeniem antyretrowirusowym w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Narodowy Fundusz Zdrowia, Krajowe Centrum do Spraw AIDS.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.6. Zwiększenie liczby i różnorodności specjalistycznych programów leczniczych w jednostkach penitencjarnych i zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w tym leczenia substytucyjnego i redukcji szkód dla osób uzależnionych od narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

- liczba programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Centralny Zarząd Służby Więziennej, Ministerstwo Sprawiedliwości.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 3: ZMNIEJSZENIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ WŚRÓD OSÓB UŻYWAJĄCYCH NARKOTYKÓW SZKODLIWIE ORAZ OSÓB UZALEŻNIONYCH

Osoby używające narkotyków szkodliwie i uzależnione są szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Uzależnienie i towarzyszące mu problemy, w tym zachowania kryminogenne, bezdomność, wykluczenie z rynku pracy, niesatysfakcjonujące pełnienie ról społecznych, prowadzą do marginalizacji społecznej osób uzależnionych. Zapewnienie osobom szkodliwie używającym narkotyków oraz uzależnionym dostępu do opieki psychosocjalnej może poprawić ich funkcjonowanie społeczne i jakość życia, a także wpłynąć na podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba i odsetek osób używających narkotyków szkodliwie i uzależnionych, korzystających z pomocy socjalnej w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba i odsetek osób bezdomnych wśród osób używających narkotyków szkodliwie i osób uzależnionych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba i odsetek osób bezrobotnych wśród osób używających narkotyków szkodliwie i osób uzależnionych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Zwiększenie nakładów finansowych na programy postrehabilitacyjne dla osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych realizowane w hostelach

Wskaźniki monitoringu:

- liczba świadczeń zdrowotnych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- nakłady finansowe w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Narodowy Fundusz Zdrowia.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.2. Wspieranie programów postrehabilitacyjnych adresowanych do osób po ukończonym procesie leczenia, w szczególności realizowanych w hostelach i mieszkaniach readaptacyjnych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uczestniczących w programach w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE LECZENIA, REHABILITACJI, OGRANICZANIA SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJI SPOŁECZNEJ**KIERUNEK 1: ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UŻYWAJĄCYCH SZKODLIWIE I UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:**

- inicjowanie powstawania nowych placówek ambulatoryjnych,
- rozwój i modernizację bazy materialnej zakładów prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków lub używających narkotyków w sposób szkodliwy,
- finansowanie (zakup usług, wspieranie, powierzenie) programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach leczenia uzależnień,
- upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych,
- wspieranie programów kierowanych do specyficznych grup odbiorców (np. kobiet, matek z dziećmi, ofiar przemocy, sprawców przemocy),
- wspieranie obozów i turnusów rehabilitacyjnych.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba placówek wspieranych przez jednostki samorządu terytorialnego w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób objętych programami leczenia wspieranymi przez jednostki samorządu terytorialnego w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- wysokość nakładów poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego na programy realizowane w placówkach leczenia uzależnień w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba i nakład materiałów informacyjnych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uczestniczących w obozach i turnusach rehabilitacyjnych, wspieranych przez jednostki samorządu terytorialnego w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNEK 2: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI PROGRAMÓW OGRANICZANIA SZKÓD ZDROWOTNYCH DLA OSÓB UŻYWAJĄCYCH SZKODLIWIE I UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- inicjowanie i wspieranie stacjonarnych i ulicznych programów wymiany igieł i strzykawek,
- inicjowanie i wspieranie programów profilaktyki HIV, HBV, HCV wśród osób uzależnionych,
- inicjowanie i wspieranie programów niskoprogowych typu: noclegownie, schroniska, punkty dziennego pobytu (światlice, drop-in),
- wspieranie obozów i turnusów rehabilitacyjnych dla beneficjentów programów leczenia substytucyjnego.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba wspieranych programów (w tym nowych): wymiany igieł i strzykawek, profilaktyki HIV, HBV i HCV, noclegowni, schronisk i punktów dziennego pobytu (światlice, drop-in) oraz obozów i turnusów rehabilitacyjnych dla beneficjentów programów leczenia substytucyjnego w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób objętych ww. programami i formami pomocy w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- wysokość nakładów finansowych wydatkowanych na wsparcie ww. programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNEK 3: ZAPEWNIENIE WE WSZYSTKICH WOJEWÓDZTWACH DOSTĘPNOŚCI LECZENIA SUBSTYTUCYJNEGO DLA CO NAJMNIEJ 25% POPULACJI OSÓB UZALEŻNIONYCH OD OPIATÓW, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- inicjowanie powstawania nowych programów leczenia substytucyjnego,
- wspieranie programów leczenia substytucyjnego,
- wspieranie szkoleń na temat leczenia substytucyjnego, adresowanych do przedstawicieli m.in.: zakładów opieki zdrowotnej, organizacji pozarządowych, pomocy społecznej, policji, straży miejskiej.

Wskaźniki monitoringu:

- odsetek osób uzależnionych od opiatów objętych leczeniem substytucyjnym w poszczególnych województwach w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba nowych programów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNEK 4: ZMNIEJSZENIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ WŚRÓD OSÓB UŻYWAJĄCYCH NARKOTYKÓW SZKODLIWIE ORAZ OSÓB UZALEŻNIONYCH, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- udzielanie świadczeń pomocy społecznej,

- wspieranie hosteli i mieszkań readaptacyjnych dla osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych,
- wspieranie szkoleń zawodowych dla osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych,
- inicjowanie i wspieranie centrów integracji społecznej.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba hosteli i mieszkań readaptacyjnych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba osób uzależnionych objętych doskonaleniem zawodowym w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNEK 5: WSPIERANIE ROZWOJU ZAWODOWEGO PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W PLACÓWKACH PROWADZĄCYCH LECZENIE I REHABILITACJĘ OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW ORAZ INNYCH GRUP ZAWODOWYCH MAJĄCYCH STYCZNOŚĆ Z OSOBAMI UZALEŻNIONYMI OD NARKOTYKÓW, NP.: POLICJANTÓW, PRACOWNIKÓW SPOŁECZNYCH, KURATORÓW, LEKARZY, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- dofinansowanie szkoleń w zakresie specjalisty terapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień, realizowanych zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- dofinansowanie innych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków,
- dofinansowanie szkoleń w zakresie problematyki narkomanii podnoszących kwalifikacje innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków,
- dofinansowanie superwizji pracy terapeutów uzależnień.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba uczestników, którym przyznano dofinansowanie szkolenia w zakresie specjalisty terapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień, oraz wysokość poniesionych nakładów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- wysokość poniesionych nakładów na inne szkolenia i superwizje w bieżącym roku/w poprzednim roku.

OGRANICZENIE PODAŻY

CEL GŁÓWNY: OGRANICZENIE PRODUKCJI, OBROTU I DOSTĘPNOŚCI ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH ORAZ SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH

Wskaźniki monitoringu:

- liczba zlikwidowanych nielegalnych laboratoriów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- ceny detaliczne i hurtowe narkotyków w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba i ilość zlikwidowanych upraw w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba i ilość zabezpieczonych narkotyków w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba i rodzaj ujawnionych nowych substancji z grupy syntetycznych kanabinoli i innych narkotyków syntetycznych, np. mefedron, BZP, określanych potocznie mianem zabronionych dopalaczy, wprowadzanych na rynek,
- dostępność narkotyków w ocenie badanych osób w bieżącym roku/w poprzednim roku.

KIERUNKI I RODZAJE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ RESORTY I PODMIOTY WŁAŚCIWE DO PODEJMOWANIA OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OGRANICZENIA PODAŻY

KIERUNEK 1: OGRANICZENIE KRAJOWEJ PRODUKCJI AMFETAMINY

Polska jest jednym z głównych producentów amfetaminy w Europie. Problem nielegalnej produkcji amfetaminy w ostatnim okresie ustabilizował się i rocznie likwidowanych jest przez Policję około 15 nielegalnych laboratoriów. Niepokojący jest natomiast wzrost skali produkcji w tych laboratoriach. Produkcją i dystrybucją amfetaminy najczęściej zajmują się zorganizowane grupy przestępcze, które organizują, wyposażają i zaopatrują nielegalne laboratoria. Do produkcji amfetaminy wykorzystywane są prekursory, w tym substancje ściśle kontrolowane.

Ważne jest zatem skuteczne ograniczenie krajowej produkcji, głównie poprzez koordynowanie działań organów ścigania. Kluczowe znaczenie ma likwidowanie nielegalnych miejsc produkcji, rozwijanie zasad współpracy organów ścigania z przedstawicielami przemysłu chemicznego i farmaceutycznego oraz poprawa jakości informacji o rynku amfetaminy.

Wskaźniki monitoringu:

- ilość skonfiskowanej w Unii Europejskiej amfetaminy pochodzącej z Polski w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba konfiskat w Unii Europejskiej amfetaminy pochodzącej z Polski w bieżącym roku/w poprzednim roku.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Likwidowanie nielegalnych miejsc produkcji

Wskaźniki monitoringu:

- liczba zlikwidowanych nielegalnych laboratoriów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- ceny detaliczne i hurtowe amfetaminy w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.2. Prowadzenie rozpoznania i likwidacja grup przestępczych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba zlikwidowanych grup przestępczych zajmujących się produkcją amfetaminy w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.3. Intensyfikacja metod pracy operacyjno-rozpoznawczej

Wskaźniki monitoringu:

- liczba przeprowadzonych operacji specjalnych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.4. Specjalistyczne szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania na temat likwidowania nielegalnych laboratoriów i ograniczenia krajowej produkcji amfetaminy

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeszkolonych funkcjonariuszy w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.5. Opracowanie zasad współpracy organów ścigania z przedstawicielami przemysłu chemicznego i farmaceutycznego, mających na celu poprawę wymiany informacji

Wskaźniki monitoringu:

- powstanie dokumentu opisującego zasady współpracy.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014.

1.6. Rozwój współpracy organów ścigania z przedstawicielami przemysłu chemicznego i farmaceutycznego

Wskaźniki monitoringu:

- liczba porozumień organów ścigania z przedstawicielami przemysłu chemicznego i farmaceutycznego,
- liczba spotkań, konferencji przedstawicieli organów ścigania z przedstawicielami przemysłu chemicznego i farmaceutycznego w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Policja.

Termin realizacji: 2013, 2014, 2015, 2016.

1.7. Wypracowanie dobrych praktyk w zakresie obrotu prekursorami

Wskaźniki monitoringu:

— dokument dotyczący dobrych praktyk w zakresie obrotu prekursorami.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Farmaceutyczna.

Termin realizacji: 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.8. Profilowanie amfetaminy i BMK

Wskaźniki monitoringu:

— liczba profili amfetaminy i BMK w bieżącym roku/w poprzednim roku,

— liczba powiązanych spraw, w których występuje amfetamina/BMK o określonym profilu w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.9. Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania danych dotyczących sprzętu i chemikaliów wykorzystywanych w nielegalnych laboratoriach

Wskaźniki monitoringu:

— baza danych dotyczących sprzętu i chemikaliów wykorzystywanych w nielegalnych laboratoriach,

— liczba wprowadzonych rekordów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 2: OGRANICZENIE KRAJOWEJ UPRAWY KONOPI INNYCH NIŻ WŁÓKNISTE ORAZ ROŚLINNYCH SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM GATUNKU *SALVIA DIVINORUM*

Według ostatnich danych dotyczących przestępczości narkotykowej, w Polsce odnotowano wzrost liczby przestępstw nielegalnej uprawy maku i konopi. Wyniki ostatnich badań na temat dostępności narkotyków wskazują, że najłatwiejszymi do zdobycia substancjami, zaraz po lekach uspokajających i nasennych, są marihuana i haszysz. Blisko połowa badanych określiła uzyskanie tych narkotyków jako łatwe. Ponadto badanie wskazuje, że środkiem najczęściej proponowanym młodzieży są konopie.

W Polsce na rynku konopi dominuje marihuana, w szczególności jej mocniejsza odmiana zawierająca zwiększone ilości THC — tzw. skun. Haszysz jest o wiele mniej dostępny i pochodzi prawie wyłącznie z importu. Według szacunków Policji około 30% konsumowanych konopi jest uprawianych w kraju. Ze względu na coraz większe zainteresowanie uprawami w Polsce odsetek ten będzie prawdopodobnie wzrastał. Ponadto w ciągu ostatnich lat odnotowano wzrost popularności upraw konopi na własne potrzeby. Niezbędne jest zatem realizowanie działań mających na celu ujawnianie nielegalnych upraw konopi, co wymaga rozwijania nowoczesnych metod monitorowania zjawiska.

Ponadto w ostatnich latach Policja odnotowuje wzrost nielegalnych upraw innych roślinnych substancji psychoaktywnych, w tym szczególnie gatunku *Salvia divinorum*.

Wskaźniki monitoringu:

— liczba zlikwidowanych upraw w podziale na uprawy wewnętrzne i zewnętrzne oraz wielkość w bieżącym roku/w poprzednim roku,

— ilość konopi i innych roślinnych substancji psychotropowych, w tym gatunku *Salvia divinorum*, pochodzących ze zlikwidowanych upraw w podziale na uprawy wewnętrzne i zewnętrzne oraz wielkość upraw w bieżącym roku/w poprzednim roku.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Opracowanie podstaw prawnych w zakresie systemu informacji o zlikwidowanych nielegalnych uprawach (np. porozumień pomiędzy poszczególnymi służbami)

Wskaźniki monitoringu:

– opracowany dokument.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.2. Stworzenie i wdrożenie bazy oraz systemu zbierania danych o zlikwidowanych uprawach

Wskaźniki monitoringu:

- baza zbierania danych o zlikwidowanych uprawach,
- liczba wprowadzonych rekordów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.3. Monitorowanie stron internetowych poświęconych metodom upraw konopi i innych roślin o działaniu psychoaktywnym

Wskaźniki monitoringu:

- raport lub analiza na temat skali zjawiska,
- liczba monitorowanych stron internetowych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.4. Rozwijanie nowoczesnych technik monitorowania nielegalnych upraw

Wskaźniki monitoringu:

- liczba i rodzaj nowoczesnych metod.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.5. Opracowanie i wdrożenie zasad współpracy z zakładami energetycznymi

Wskaźniki monitoringu:

- dokument określający zasady współpracy,
- liczba porozumień z zakładami energetycznymi.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, gospodarki.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.6. Specjalistyczne szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania i prokuratur na temat ścigania nielegalnych upraw

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeszkolonych funkcjonariuszy w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratura.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 3: OGRANICZENIE OBROTU I DOSTĘPNOŚCI NARKOTYKÓW

Przez terytorium Polski przebiegają główne szlaki przemytu narkotyków. Nielegalne substancje, przemycane w tranzycie lub bezpośrednio, docierają na rynki zachodnioeuropejskie. Innym rozwiązaniem stosowanym przez grupy przestępcze jest magazynowanie narkotyków, przepakowywanie i w mniejszych ilościach przesyłanie do krajów europejskich i Ameryki Północnej. Trasy i metody przemytu narkotyków do Polski zależą od ich rodzaju, ilości i kraju pochodzenia. Według ostatnich danych odnotowano wzrost liczby przestępstw dotyczących przemytu narkotyków, natomiast przestępstwa dotyczące nakłaniania i ułatwiania, udzielania i posiadania narkotyków stanowią większość wszystkich przestępstw narkotykowych rejestrowanych w statystykach. Niezbędne jest zatem dalsze wzmocnienie współpracy odpowiednich służb i instytucji na poziomie krajowym oraz międzynarodowym, a także rozwijanie stałego monitoringu pojawiania się na rynku nowych substancji.

Wskaźniki monitoringu:

- dostępność narkotyków w opinii badanych (ESPAD, GPS),
- liczba osób podejrzanych i stwierdzonych przestępstw dotyczących obrotu i posiadania narkotyków.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Prowadzenie rozpoznania i likwidacja grup przestępczych

Wskaźniki monitoringu:

- ceny detaliczne i hurtowe narkotyków w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba zlikwidowanych grup przestępczych zajmujących się obrotem w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.2. Intensyfikacja metod pracy operacyjno-rozpoznawczej

Wskaźniki monitoringu:

- liczba przeprowadzonych operacji specjalnych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.3. Specjalistyczne szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania i prokuratur

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba przeszkolonych funkcjonariuszy w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratura.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.4. Rozpoznanie nowych metod i dróg przemytu

Wskaźniki monitoringu:

- raport dotyczący nowych metod i dróg przemytu — analiza sytuacji.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służba Celna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.5. Intensyfikacja wykorzystania operacji specjalnych

Wskaźniki monitoringu:

– liczba przeprowadzonych operacji specjalnych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służba Celna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.6. Specjalistyczne szkolenia dla funkcjonariuszy służb granicznych w zakresie ograniczenia obrotu i dostępności narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

– liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,

– liczba przeszkolonych funkcjonariuszy w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: finansów publicznych, wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Służba Celna, Straż Graniczna, Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.7. Powoływanie grup zadaniowych złożonych z przedstawicieli różnych służb

Wskaźniki monitoringu:

– liczba grup zadaniowych w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Straż Graniczna, Policja, Służba Celna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.8. Organizowanie cyklicznych spotkań roboczych celem wymiany informacji oraz dobrych praktyk

Wskaźniki monitoringu:

– liczba spotkań w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Straż Graniczna, Policja, Służba Celna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa, prokuratura.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.9. Udział w międzynarodowych operacjach antynarkotykowych oraz intensywne wykorzystywanie współpracy z Europolem

Wskaźniki monitoringu:

– liczba operacji w bieżącym roku/w poprzednim roku,

– liczba kontrybucji przekazanych w ramach plików analitycznych AWF w bieżącym roku/w poprzednim roku,

– liczba operacji przeprowadzonych ze wsparciem Europolu w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Straż Graniczna, Policja, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.10. Tworzenie wspólnych zespołów śledczych (Joint Investigation Teams)

Wskaźniki monitoringu:

— liczba zespołów w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Straż Graniczna, Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.11. Rozwijanie Systemu Wczesnego Ostrzegania o Nowych Narkotykach

Wskaźniki monitoringu:

— liczba przekazanych informacji o nowych substancjach psychoaktywnych.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, gospodarki, Minister Obrony Narodowej, Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa, Instytut Ekspertyz Sądowych, Centralny Zarząd Służby Więziennej, prokuratura oraz instytucja wskazana przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.12. Opracowanie i wdrożenie szybkich metod identyfikacji dla nowych substancji psychoaktywnych oraz metod wykrywania ich w organizmie poprzez nabycie nowych środków odurzających w celach badawczych i zakup/opracowanie wzorców nowych środków odurzających oraz zapewnienie dostatecznej liczby narkotestów do szybkiej identyfikacji narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

— liczba nowych środków psychoaktywnych nabytych w celach badawczych w bieżącym roku/w poprzednim roku,

— liczba zakupionych/opracowanych nowych wzorców w bieżącym roku/w poprzednim roku,

— liczba zakupionych/opracowanych narkotestów do szybkiej identyfikacji narkotyków w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 4: OGRANICZENIE NIELEGALNEGO WYKORZYSTANIA PREKURSORÓW

Według ostatnich danych w Polsce odnotowano wzrost liczby przestępstw dotyczących produkcji, obrotu i przemytu prekursorów. Ze względu na dynamicznie zmieniające się sposoby produkcji narkotyków, pojawianie się nowych narkotyków oraz zastępowanie prekursorów znajdujących się pod ścisłą kontrolą innymi nowymi substancjami, niezbędne jest realizowanie działań mających na celu efektywną kontrolę prekursorów oraz rozwijanie współpracy z przemysłem farmaceutycznym oraz chemicznym.

Wskaźniki monitoringu:

— liczba ujawnionych nielegalnych laboratoriów (z wyjątkiem amfetaminowych) w bieżącym roku/w poprzednim roku.

RODZAJE DZIAŁAŃ

4.1. Opracowanie i rozpowszechnianie informatora o prekursorach i kluczowych chemikaliach

Wskaźniki monitoringu:

— opracowanie informatora.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych.

Termin realizacji: 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.2. Spotkania informacyjne dla przedstawicieli przemysłu chemicznego i farmaceutycznego dotyczące wykorzystania chemikaliów do nielegalnej produkcji narkotyków i prekursorów

Wskaźniki monitoringu:

- liczba spotkań informacyjnych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców spotkań w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.3. Rozwijanie technik śledczych zmierzających do ustalania źródeł pochodzenia skonfiskowanych prekursorów i kluczowych chemikaliów

Wskaźniki monitoringu:

- liczba zidentyfikowanych źródeł, z których nastąpiło nielegalne pozyskanie prekursorów i kluczowych chemikaliów.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.4. Specjalistyczne szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania, Służby Celnej, przedstawicieli organów nadzoru nad prekursorami na temat ograniczenia nielegalnego wykorzystania prekursorów

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Żandarmeria Wojskowa, Służba Celna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.5. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach Międzyresortowego Komitetu ds. Kontroli i Obrotu Prekursorami

Wskaźniki monitoringu:

- liczba spotkań w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.6. Udział w operacjach międzynarodowych zwalczania przemytu prekursorów

Wskaźniki monitoringu:

- liczba operacji w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.7. Utworzenie i wdrożenie systemu wymiany informacji o nowych metodach przemytu prekursorów

Wskaźniki monitoringu:

- stworzenie systemu wymiany informacji,
- wdrożenie systemu wymiany informacji.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

4.8. Intensywne wykorzystywanie współpracy z Europolem

Wskaźniki monitoringu:

- liczba spraw z wykorzystaniem analiz Europolu w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba kontrybucji przekazanych w ramach plików analitycznych AWF w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 5: PRZECIWDZIAŁANIE WYKORZYSTANIU SIECI INTERNET JAKO ŹRÓDŁA PRZESTĘPCZOŚCI NARKOTYKOWEJ

Wykorzystanie Internetu w przestępczości narkotykowej jest związane m.in. z szybką wymianą informacji o nielegalnej produkcji narkotyków, promocją środków odurzających, a także dokonywaniem transakcji i nielegalnym obrotem zarówno narkotykami, jak też prekursorami. Niezbędne jest zatem przeprowadzenie pogłębionej analizy zjawiska zagrożenia przestępczością narkotykową z wykorzystaniem Internetu, a także wypracowanie rekomendacji do jego ograniczenia.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba wykrytych przestępstw, popełnionych z wykorzystaniem Internetu w bieżącym roku/w poprzednim roku.

RODZAJE DZIAŁAŃ

5.1. Szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania i Służby Celnej na temat ograniczania przestępczości narkotykowej z wykorzystaniem Internetu

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

5.2. Analiza zjawiska zagrożenia przestępczością narkotykową z wykorzystaniem Internetu oraz analiza sytuacji prawnej i wypracowanie rekomendacji dotyczących możliwości zwalczania przestępczości narkotykowej z wykorzystaniem Internetu

Wskaźniki monitoringu:

- liczba analiz w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- przygotowane rekomendacje.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratura.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

5.3. Kampania informacyjna dotycząca wykorzystania Internetu do promocji narkotyków, skierowana do dostawców usług internetowych i właścicieli serwerów

Wskaźniki monitoringu:

- liczba kampanii w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 6: ZMNIEJSZENIE KORZYŚCI Z PRZESTĘPCZOŚCI NARKOTYKOWEJ

Głównym celem działalności zorganizowanych grup przestępczych jest generowanie zysków. Dlatego też działania odpowiednich służb powinny przede wszystkim pozbawiać grupy przestępcze zysków finansowych pochodzących z przestępczości narkotykowej. Wiąże się to z ograniczeniem zjawiska „prania pieniędzy” oraz wdrożeniem skutecznych procedur w zakresie konfiskowania mienia pochodzącego z przestępstwa.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba spraw prowadzonych na podstawie art. 299 Kodeksu karnego w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba podejrzanych o popełnienie przestępstwa określonego w art. 299 Kodeksu karnego w bieżącym roku/w poprzednim roku.

RODZAJE DZIAŁAŃ

6.1. Szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania oraz przedstawicieli instytucji nadzoru finansowego

Wskaźniki monitoringu:

- liczba szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba odbiorców szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: prokuratura, Generalny Inspektor Informacji Finansowej.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

6.2. Opracowanie podręcznika o mechanizmach „prania pieniędzy”

Wskaźniki monitoringu:

- opracowany podręcznik.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: finansów publicznych, wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Generalny Inspektor Informacji Finansowej, Policja, Prokuratura.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

6.3. Zmiana przepisów w zakresie wykorzystania funduszy pochodzących z konfiskat mienia w ramach zwalczania przestępczości narkotykowej

Wskaźniki monitoringu:

- wdrożenie odpowiednich przepisów prawnych.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: prokuratura, Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

6.4. Wdrażanie dobrych praktyk w zakresie konfiskowania mienia

Wskaźniki monitoringu:

- liczba wyspecjalizowanych komórek zajmujących się konfiskowaniem mienia,
- wartość skonfiskowanego mienia w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- wartość zabezpieczonego mienia na poczet przyszłych kar w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: prokuratura, Policja, Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 7: WSPARCIE REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W OBSZARZE OGRANICZANIA PODAŻY PRZEZ PROGRAMY RESORTOWE

Skuteczne zwalczanie przestępczości narkotykowej związane jest z prowadzeniem efektywnej koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty i instytucje. Przygotowanie i realizowanie resortowych programów zwalczania przestępczości narkotykowej umożliwi prowadzenie spójnych działań w wielu obszarach funkcjonowania rynku narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba podmiotów realizujących Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- liczba wskaźników służących do monitorowania realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

RODZAJE DZIAŁAŃ**7.1. Przygotowanie i wdrożenie resortowych programów ograniczania podaży i popytu**Wskaźniki monitoringu:

- liczba resortowych programów zwalczania przestępczości narkotykowej w bieżącym roku/w poprzednim roku,

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: prokuratura, Policja, Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA**CEL GŁÓWNY: WSPARCIE KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII PRZEZ UDZIAŁ W REALIZACJI MIĘDZYNARODOWEJ POLITYKI ANTYNARKOTYKOWEJ**Wskaźniki monitoringu:

- liczba polskich inicjatyw przyjętych w procesie uzgadniania programów i strategii na poziomie Unii Europejskiej i innych organizacji międzynarodowych,
- liczba programów/projektów międzynarodowych z udziałem Polski.

KIERUNKI DZIAŁAŃ**KIERUNEK 1: ZWIĘKSZANIE ZAANGAŻOWANIA POLSKI W PLANOWANIE, TWORZENIE I KOORDYNOWANIE POLITYKI ANTYNARKOTYKOWEJ UNII EUROPEJSKIEJ, W ZAKRESIE REDUKCJI POPYTU I PODAŻY NARKOTYKÓW**

Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej wiąże się z przyjęciem obowiązków związanych z aktywnym uczestnictwem w pracach tej organizacji. Oznacza to m.in. zdolność do uczestniczenia w procesie decyzyjnym na poziomie unijnym i współuczestnictwo w wypracowywaniu kierunków polityki Unii Europejskiej zarówno w aspekcie ograniczania podaży, jak i popytu na narkotyki.

Z punktu widzenia pełnoprawnego uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w strukturach europejskich, krajowa strategia powinna korespondować z dokumentem o charakterze ponadnarodowym, jakim jest Strategia Unijna. Z tym wiąże się aktywne uczestnictwo Rzeczypospolitej Polskiej we wszystkich forach, gdzie kwestia problemu narkotykowego jest omawiana, w celu wywierania wpływu na wprowadzanie nowych rozwiązań prawnych i organizacyjnych oraz kreowanie polityki w tym zakresie.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba instytucji unijnych, w pracach których biorą udział przedstawiciele Rzeczypospolitej Polskiej,
- liczba zadań realizowanych w obszarze polityki unijnej,
- liczba raportów i publikacji przygotowanych przez instytucje unijne z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej.

RODZAJE DZIAŁAŃ**1.1. Udział w tworzeniu aktów prawnych Unii Europejskiej dotyczących narkotyków i narkomanii**Wskaźniki monitoringu:

- liczba aktów prawnych współtworzonych przez przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.2. Wnoszenie inicjatyw krajowych pod obrady Unii Europejskiej

Wskaźniki monitoringu:

– liczba inicjatyw wniesionych przez przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej pod obrady Unii Europejskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, spraw wewnętrznych, finansów publicznych, spraw zagranicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.3. Prowadzenie sprawozdawczości na rzecz instytucji unijnych

Wskaźniki monitoringu:

– liczba raportów i publikacji przygotowanych przez instytucje unijne z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.4. Realizacja inicjatyw krajowych w ramach przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej z uwzględnieniem aktywności Trio Prezydencji (Rzeczpospolita Polska, Królestwo Danii, Republika Cypryjska)

Wskaźniki monitoringu:

– liczba inicjatyw realizowanych w ramach przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej, z uwzględnieniem aktywności Trio Prezydencji (Rzeczpospolita Polska, Królestwo Danii, Republika Cypryjska),

– liczba aktów prawnych zainicjowanych przez przedstawicieli Prezydencji polskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Policja, Straż Graniczna, Krajowe Centrum do Spraw AIDS.

Termin realizacji: 2011, 2012.

1.5. Współpraca bilateralna z państwami członkowskimi Unii Europejskiej

Wskaźniki monitoringu:

– liczba inicjatyw dotyczących współpracy bilateralnej z państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Policja, Straż Graniczna, Krajowe Centrum do Spraw AIDS.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.6. Udział polskich służb działających w obszarze redukcji podaży w projektach i działaniach operacyjnych zwalczających handel, produkcję i przemysł narkotyków w ramach Unii Europejskiej

Wskaźniki monitoringu:

– liczba projektów z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej,

– liczba działań operacyjnych z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 2: ZWIĘKSZANIE ZAANGAŻOWANIA POLSKI W PRACĘ INSTYTUCJI I ORGANIZACJI MIĘDZY-NARODOWYCH, INNYCH NIŻ UNIA EUROPEJSKA, ZAJMUJĄCYCH SIĘ ZJAWISKIEM NARKOMANII W ZAKRESIE REDUKCJI POPYTU I PODAŻY NARKOTYKÓW

Współpraca w zakresie narkotyków prowadzona na poziomie międzynarodowym oparta jest w dużej mierze na osiągnięciach wypracowanych przez wspólnotę międzynarodową pod auspicjami Narodów Zjednoczonych. Należy wymienić tu m.in. najważniejsze konwencje międzynarodowe, takie jak Jednolita Konwencja o Środkach Odurzających z 1961 r., Konwencja o Substancjach Psychotropowych z 1971 r. czy Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 1988 r.

Międzynarodowa współpraca prowadzona jest w oparciu o prace instytucji i organizacji działających globalnie oraz regionalnie i lokalnie. Ze względu na swój wielosektorowy charakter (działania z zakresu popytu, podaży, badań) współpraca ta wymaga przede wszystkim skutecznych mechanizmów koordynacyjnych.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba instytucji międzynarodowych, w pracach których udział biorą przedstawiciele Polski,
- liczba raportów i publikacji przygotowanych przez organizacje międzynarodowe z udziałem Polski.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Prowadzenie sprawozdawczości na rzecz organizacji międzynarodowych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba wypełnionych kwestionariuszy sprawozdawczych,
- liczba udostępnionych raportów i publikacji.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych, Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.2. Udział w tworzeniu aktów prawnych dotyczących narkotyków i narkomanii na forum organizacji międzynarodowych

Wskaźniki monitoringu:

- liczba aktów prawnych (projektów) współtworzonych przez przedstawicieli Polski.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych, Minister Sprawiedliwości.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.3. Udział polskich służb działających w obszarze redukcji podaży w międzynarodowych (innych niż Unia Europejska) projektach i działaniach operacyjnych zwalczających handel, produkcję i przemysł narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

- liczba projektów międzynarodowych z udziałem Polski,
- liczba międzynarodowych działań operacyjnych z udziałem Polski.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 3: ROZWÓJ WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ POLSKI Z KRAJAMI TRZECIMI (NIENALEŻĄCYMI DO UNII EUROPEJSKIEJ) ZARÓWNO W KONTEKŚCIE WALKI Z NIELEGALNYM OBROTEM NARKOTYKAMI, JAK I PROGRAMÓW Z DZIEDZINY OCHRONY ZDROWIA

Jednym z głównych priorytetów Unii Europejskiej w obszarze współpracy międzynarodowej jest udzielanie pomocy krajom trzecim oraz państwom będącym producentami i krajami tranzytowymi, tak by ich działania w zmniejszaniu popytu i podaży narkotyków były bardziej skuteczne.

Szczególną uwagę w tym kontekście zwraca się na państwa leżące wzdłuż wschodniej granicy Unii Europejskiej, tj. Federację Rosyjską, Ukrainę i Białoruś, gdzie — jak wskazują statystyki międzynarodowe — występują szczególnie wysokie wskaźniki dotyczące poziomu konsumpcji i produkcji narkotyków, zakażeń wirusem HIV, HCV, HBV wśród iniekcyjnych użytkowników narkotyków oraz zgonów z powodu narkotyków. Zjawiska te stanowią problem dla bezpieczeństwa i zdrowia publicznego w tych krajach oraz państwach członkowskich Unii Europejskiej. Należy zatem podjąć odpowiednie działania polegające m.in. na wsparciu eksperckim, w celu efektywniejszej realizacji działań antynarkotykowych w krajach leżących wzdłuż wschodniej granicy Unii. Szczególną rolę w tej dziedzinie mają do odegrania państwa członkowskie Unii Europejskiej graniczące ze wspomnianymi krajami, w szczególności zaś Rzeczpospolita Polska. Nowe możliwości działania w tym zakresie stwarzać może tzw. Partnerstwo Wschodnie — pierwsza polska, autorska inicjatywa wprowadzona do systemu stosunków zewnętrznych Unii Europejskiej, która została zatwierdzona przez Radę Europejską 19–20 marca 2009 r. Partnerstwo Wschodnie ma na celu zacieśnienie współpracy regionalnej Unii Europejskiej z następującymi krajami: Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją, Mołdową i Ukrainą.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba projektów obejmujących współpracę z krajami trzecimi (nienależącymi do Unii Europejskiej) w obszarze redukcji podaży,
- liczba projektów obejmujących współpracę z krajami trzecimi (nienależącymi do Unii Europejskiej) w obszarze redukcji popytu.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Opracowanie i wdrażanie projektów wsparcia z zakresu ograniczania popytu i podaży narkotyków w krajach trzecich (nienależących do Unii Europejskiej)

Wskaźniki monitoringu:

- liczba inicjatyw dotyczących współpracy z krajami trzecimi (nienależącymi do Unii Europejskiej) wniesionych przez Rzeczpospolitą Polską,
- wielkość funduszy przeznaczonych przez Radę Ministrów na rozwój współpracy w zakresie problemu narkotyków i narkomanii z krajami trzecimi (nienależącymi do Unii Europejskiej),
- liczba inicjatyw realizowanych we współpracy z polskimi organizacjami pozarządowymi.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.2. Realizacja inicjatyw krajowych w ramach tzw. Partnerstwa Wschodniego Unii Europejskiej

Wskaźniki monitoringu:

- liczba inicjatyw realizowanych w ramach tzw. Partnerstwa Wschodniego Unii Europejskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, zagranicznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

BADANIA I MONITORING

CEL GŁÓWNY: WSPARCIE ANALITYCZNE REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII POPRZEZ PROWADZENIE BADAŃ ORAZ MONITOROWANIE PRZEBIEGU PROGRAMU

Wskaźniki monitoringu:

- liczba raportów i publikacji,
- liczba instytucji dostarczających dane.

KIERUNKI I RODZAJE DZIAŁAŃ PRZEWDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ RESORTY I PODMIOTY WŁAŚCIWE DO PODEJMOWANIA OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE BADAŃ ORAZ MONITOROWANIE**KIERUNEK 1: MONITOROWANIE SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII W POLSCE**

Stale monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie narkotyków dostarcza podstaw do planowania konkretnych działań oraz przesłanek do oceny ich skuteczności. Poprzez zbieranie dostępnych w tym obszarze danych statystycznych oraz prowadzenie badań ankietowych, jakościowych i kohortowych, a także szacowanie liczby użytkowników narkotyków, możliwa jest ocena sytuacji narkotykowej w Polsce. Ponadto prowadzenie monitoringu zjawiska na różnych poziomach pozwoli na dokonywanie porównań międzywojewódzkich i międzynarodowych oraz umożliwi lepsze rozumienie procesów zachodzących na scenie narkotykowej.

Kierunek działań „Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej problemu narkotyków i narkomanii w Polsce” ma charakter praktyczny. Dane będą zbierane i analizowane w trybie rocznym, z intencją dostarczenia wniosków i rekomendacji użytecznych dla polityków i profesjonalistów zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemu narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

— liczba raportów i publikacji z wynikami badań epidemiologicznych w Polsce.

RODZAJE DZIAŁAŃ**1.1. Zbieranie i analiza danych statystycznych dotyczących epidemiologii problemu narkotyków i narkomanii**Wskaźniki monitoringu:

- liczba instytucji dostarczających dane,
- liczba wskaźników służących do monitorowania sytuacji epidemiologicznej,
- liczba raportów i publikacji.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: w zakresie zbierania danych — Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, w zakresie dostarczania danych — Instytut Psychiatrii i Neurologii, Główny Urząd Statystyczny, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.2. Badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej Wskaźniki monitoringu:

- liczba badań oraz raportów prezentujących wyniki.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2014 — badania w populacji generalnej; 2011, 2015 — badania wśród młodzieży szkolnej.

1.3. Badania metodami jakościowymi wśród użytkowników narkotyków Wskaźniki monitoringu:

- liczba badań oraz raportów prezentujących wyniki.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2013, 2015.

1.4. Badania kohortowe użytkowników narkotyków Wskaźniki monitoringu:

- liczba badań oraz raportów prezentujących wyniki.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011, 2014.

1.5. Badania długości czasu utrzymania abstynencji wśród pacjentów opuszczających placówki leczenia uzależnień od narkotyków

Wskaźnik monitoringu:

– raport z badań.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011 – opracowanie metodologii prowadzenia badań oraz badania pilotażowe; 2012, 2014, 2016 – badania terenowe.

1.6. Badania przekrojowe dotyczące występowania zakażeń HIV i HCV wśród użytkowników narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

– liczba badań oraz raportów prezentujących wyniki.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego.

Termin realizacji: 2012, 2014.

1.7. Oszacowanie liczby użytkowników narkotyków, w tym użytkowników problemowych

Wskaźniki monitoringu:

– liczba problemowych użytkowników narkotyków.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2013, 2015.

1.8. Badania problemowych użytkowników narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

– liczba badań oraz raportów prezentujących wyniki,

– liczba analiz.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2013, 2015.

1.9. Inicjowanie i wspieranie badań naukowych w obszarze redukcji popytu na narkotyki, przyczyniających się do lepszego zrozumienia zjawiska narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

– liczba wspieranych badań naukowych w bieżącym roku/w poprzednim roku,

– nakłady na badania w bieżącym roku/w poprzednim roku.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii i Rada do Spraw Badań Naukowych powołana przez Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

1.10. Upowszechnienie informacji o epidemiologii problemu narkotyków i narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- liczba publikacji i raportów,
- nakład raportów i pism,
- liczba konferencji, szkoleń i spotkań, na których przedstawiano informacje o epidemiologii.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNEK 2: MONITOROWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH I INSTYTUCJONALNYCH REAKCJI WOBEC PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII

Poznanie percepcji społecznej problemu narkomanii stanowi podstawę do kształtowania działań z zakresu redukcji popytu i podaży. Badania populacji generalnej stanowią cenne źródła informacji dla praktyków oraz osób odpowiedzialnych za kreowanie polityki w obszarze przeciwdziałania narkomanii. Pokazują one, w jaki sposób opinia publiczna postrzega prowadzone działania. Poznanie poglądów społeczeństwa na temat polityki wobec problemu narkomanii oraz samego zjawiska umożliwia zarówno zaplanowanie racjonalnych i efektywnych działań, np. kampanii społecznych, jak i modyfikowanie prowadzonej polityki. Nie mniej ważnym elementem monitorowania zjawiska narkotyków i narkomanii pozostaje analiza reakcji instytucjonalnych. Pozwala ona na ocenę efektywności prowadzonych działań oraz wydatkowanych środków finansowych. Systematyczny monitoring prowadzony w powyższych obszarach umożliwi przeprowadzenie ewaluacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba raportów i publikacji z wynikami badań reakcji społecznych na problem narkotyków i narkomanii,
- wyniki monitoringu Krajowego Programu publikowane w postaci corocznych raportów.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Zbieranie i analiza danych statystycznych dotyczących reakcji na problem narkotyków i narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- liczba publikacji i raportów,
- liczba wskaźników służących do monitorowania.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Policja, Służba Celna, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.2. Zbieranie i analiza danych na temat aktywności jednostek samorządu terytorialnego w obszarze ograniczania popytu na narkotyki

Wskaźniki monitoringu:

- liczba publikacji i raportów,
- liczba wskaźników,
- liczba gmin oraz urzędów dostarczających dane.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie zbierania i analizy danych, jednostki samorządu terytorialnego w zakresie dostarczania danych.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.3. Badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej na temat postaw oraz polityki wobec narkotyków

Wskaźniki monitoringu:

- liczba badań i raportów,
- charakterystyka trendów w zakresie:
  - postaw wobec narkotyków,
  - postaw wobec narkomanii i osób uzależnionych od narkotyków,
  - polityki wobec narkotyków i narkomanii.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2014 — badania w populacji generalnej; 2011, 2015 — badania wśród młodzieży szkolnej.

2.4. Szacowanie kosztów problemu narkotyków i narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- koszty związane z problemem narkotyków i narkomanii poniesione przez instytucje,
- analiza dynamiki wydatków budżetowych związanych z problemem narkotyków.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.5. Badania reakcji instytucjonalnych na problem narkotyków i narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- liczba przeprowadzonych badań i raportów.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011, 2014.

2.6. Upowszechnienie informacji o reakcjach na problem narkotyków i narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- liczba publikacji i raportów,
- nakład raportów i pism.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

2.7. Ewaluacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- raport z ewaluacji.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Termin realizacji: 2014, 2016.

KIERUNEK 3: ROZWÓJ I KONSOLIDACJA SYSTEMU INFORMACJI O ŚRODKACH ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJACH PSYCHOAKTYWNYCH I ŚRODKACH ZASTĘPCZYCH

Krajowe Centra Informacji o Narkotykach i Narkomanii zobligowane są do dostosowywania sposobów zbierania danych w kluczowych obszarach do standardów wymaganych przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. Podjęcie prac nad poprawieniem jakości danych w zakresie zgłaszalności do leczenia oraz pozostałych kluczowych wskaźników związanych z używaniem narkotyków pozwoli w większym stopniu wypełniać obowiązek sprawozdawczy wobec Europejskiego Centrum oraz dostarczy bardziej wszechstronnych i wiarygodnych danych.

Sieć ekspertów wojewódzkich utworzona w 2001 r. stanowi część ogólnopolskiego systemu wymiany informacji. Szkolenia ekspertów pozwolą na podniesienie ich umiejętności, co przełoży się na lepszą jakość regionalnych raportów. Innym elementem wymagającym dalszego rozwoju jest sieć monitoringu lokalnego. Szkolenia dla przedstawicieli gmin pozwolą poprawić jakość prowadzonych monitoringu lokalnych, co przyczyni się do prowadzenia racjonalnej i opartej na faktach polityki przeciwdziałania narkomanii na poziomie lokalnym.

Wskaźniki monitoringu:

- ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez Radę do Spraw Badań Naukowych lub panel ekspertów,
- ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez EMCDDA.

RODZAJE DZIAŁAŃ**3.1. Wdrożenie systemu zbierania danych w zakresie wskaźnika zgłaszalności do leczenia (TDI) oraz poprawa jakości danych pozostałych kluczowych wskaźników rekomendowanych przez EMCDDA****Wskaźniki monitoringu:**

- ogólnopolskie dane o zgłaszalności do leczenia według standardu EMCDDA publikowane w raportach od 2011 r.,
- zwalidowane oszacowania liczby osób używających problemowo narkotyków,
- wyniki badań kohortowych dotyczących umieralności narkomanów, publikowane co dwa lata w raportach,
- wskaźnik zgonów związanych z narkotykami bardziej zgodny ze standardem EMCDDA (selekcja zgonów według dwóch przyczyn zgonu) od 2012 r.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Urząd Statystyczny, Policja.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.2. Prace nad systemem zbierania danych dotyczących podaży narkotyków zgodnie z wymogami instytucji międzynarodowych oraz potrzeb krajowych**Wskaźniki monitoringu:**

Dostarczenie danych w zakresie:

- liczby konfiskat i ilości skonfiskowanych narkotyków,
- cen narkotyków na nielegalnym rynku,
- czystości i składu chemicznego narkotyków,
- liczby przestępstw stwierdzonych, postępowań wszczętych, liczby osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, w podziale na rodzaje narkotyków,
- liczby czynów popełnionych przez nieletnich.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.3. Prace nad systemem zbierania danych dotyczących narkotyków w ruchu drogowym**Wskaźniki monitoringu:**

Aktualizowane corocznie dane dotyczące problemu narkotyków w ruchu drogowym:

- liczba przeprowadzonych testów na obecność narkotyków, w tym testów z wynikiem pozytywnym,
- liczba wypadków drogowych spowodowanych przez osoby będące pod wpływem narkotyków, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja.

Termin realizacji: 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.4. Rozwój i konsolidacja monitoringów wojewódzkich poprzez szkolenie i udzielanie wsparcia merytorycznego wojewódzkim ekspertom do spraw informacji o narkotykach i narkomanii

Wskaźniki monitoringu:

- liczba raportów,
- liczba województw monitorujących problem narkotyków i narkomanii,
- liczba konferencji i szkoleń.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, wojewódzcy eksperci do spraw informacji o narkotykach i narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.5. Rozwój i konsolidacja monitoringów lokalnych poprzez szkolenia i konferencje

Wskaźniki monitoringu:

- liczba raportów,
- liczba gmin monitorujących problem narkotyków i narkomanii,
- liczba konferencji i szkoleń.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, władze samorządowe wybranych gmin, wojewódzcy eksperci do spraw informacji o narkotykach i narkomanii.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

3.6. Monitorowanie zjawiska używania narkotyków oraz zgłaszalności do leczenia i terapii w obrębie populacji osób, które weszły w konflikt z prawem

Wskaźniki monitoringu:

- przekazane dane statystyczne dotyczące liczby postanowień wydanych na mocy art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- przekazane dane statystyczne dotyczące liczby prawomocnych skazań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 62 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- przekazane dane statystyczne dotyczące liczby orzeczeń zawierających obowiązki, o których mowa w art. 173 § 2 pkt 3 Kodeksu karnego wykonawczego,
- przekazane dane statystyczne dotyczące liczby osób używających narkotyków, oddanych pod dozór kuratorów zawodowych,
- przekazane dane statystyczne dotyczące liczby wniosków o nałożenie obowiązków leczenia na podstawie art. 173 § 2 pkt 3 Kodeksu karnego wykonawczego,
- przekazane dane statystyczne dotyczące liczby osób objętych terapią, leczeniem lub edukacją, przebywających w izolacji penitencjarnej,
- przekazane dane statystyczne dotyczące liczby osób używających narkotyków, przebywających w izolacji penitencjarnej.

Ministrowie odpowiedzialni: Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny.

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Prokuratura Generalna, Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Termin realizacji: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016.

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE BADAŃ I MONITORINGU PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII

KIERUNEK 1: MONITOROWANIE EPIDEMIOLOGICZNE PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII NA SZCZEBLU LOKALNYM I WOJEWÓDZKIM, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- zbieranie i analizę danych statystycznych dotyczących problemu narkotyków i narkomanii, w tym: zgłaszalności do leczenia oraz korzystania z innych rodzajów pomocy i wsparcia, zgonów związanych z narkotykami, zakażenia HIV i HCV wśród osób używających narkotyków w iniekcji, ceny narkotyków, notowania przez Policję w związku z używaniem narkotyków,

- zbieranie i analizę danych na poziomie wojewódzkim dotyczących nowo pojawiających się trendów używania środków zastępczych,
- zbieranie i analizę danych na poziomie wojewódzkim o przypadkach udzielenia świadczeń zdrowotnych w następstwie użycia środków zastępczych,
- badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej w gminach miejskich i województwach, przeprowadzane co 4 lata zgodnie z metodologią zalecaną przez Europejskie Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii,
- badania oraz analizy jakościowe na poziomie lokalnym i wojewódzkim,
- oszacowanie liczby problemowych użytkowników narkotyków, w tym opiatów, na poziomie wojewódzkim realizowane co cztery lata.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba raportów i publikacji z wynikami badań i analiz dotyczących zjawiska narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym oraz wojewódzkim,
- liczba przeprowadzonych badań populacji generalnej oraz badań szkolnych zgodnych z metodologią zalecaną przez Europejskie Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii,
- liczba informacji o przypadkach udzielania świadczeń zdrowotnych w następstwie użycia środków zastępczych przekazywanych do koordynatora systemu monitorowania.

KIERUNEK 2: MONITOROWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH NA TEMAT PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- zbieranie i analizę danych statystycznych na temat reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym i wojewódzkim,
- badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej w gminach miejskich i województwach, przeprowadzane co 4 lata zgodnie z metodologią zalecaną przez Europejskie Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii,
- badania oraz analizy jakościowe na poziomie lokalnym i wojewódzkim.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba raportów i publikacji z wynikami analiz i badań reakcji społecznych na problem narkotyków i narkomanii na poziomie regionalnym i lokalnym,
- wyniki monitoringu opublikowane w formie corocznych raportów.

KIERUNEK 3: ROZWÓJ I KONSOLIDACJA SYSTEMU INFORMACJI O NARKOTYKACH I NARKOMANII W WOJEWÓDZTWACH, MIĘDZY INNYMI POPRZEZ:

- realizację corocznych monitoringów wojewódzkich,
- wdrażanie i prowadzenie monitoringów na poziomie lokalnym,
- szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zaangażowanych w prowadzenie monitoringów na poziomie wojewódzkim oraz lokalnym.

Wskaźniki monitoringu:

- ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez Radę do Spraw Badań Naukowych lub panel ekspertów,
- ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez EMCDDA,
- liczba raportów wojewódzkich,
- liczba województw monitorujących problem narkotyków i narkomanii,
- liczba raportów na poziomie lokalnym,
- liczba gmin monitorujących problem narkotyków i narkomanii,
- liczba konferencji i szkoleń.